

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus, Dissapte 21 d' Octubre de 1899

Núm. 8395

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, anomenat...
provincias trimestre...
Extranjer y Ultramar...
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que l'

XAROP SERRA

La que paga més contribució de la província.

Oberta tota la nit

és lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de...

TOS

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzem de guanos de **A RIUDOMS**

Massó y Ferrando

Guano classe superior - Id. de peix - Cascos d' arengada pera adops de las hortallissas.
Magatzem a Riudoms y a Reus Vilá, núm. 3.

Fàbrica de flors artificials

DE

María Perpinyá

REUS.—Carrer Major, número 22.—REUS

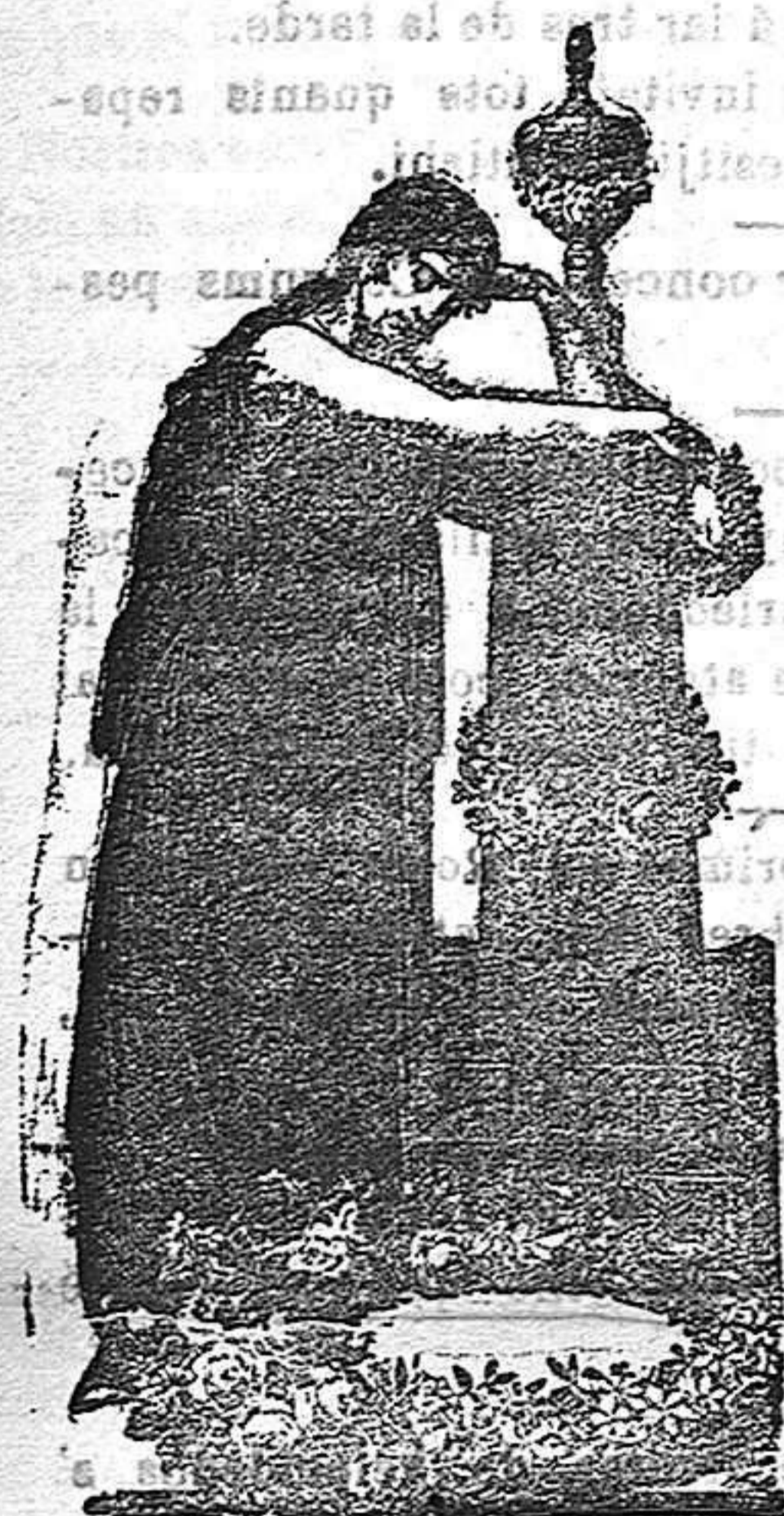
Com tots los anys en aquesta época hi ha un gran y variat surtit en coronas fúnebres, flors de seda, pluma, porcelana, zinch y tela impermeable; medallons de diferents formas y classes, creus, penaments y altres objectes artístichs que en lo dia de difunts, solen col·locarse sobre las tombas, com carinyós tribut dedicat a la memoria dels que foren.

Alta novetat en coronas de porcelana

Se fan també tota classe d' inscripcions ab lletres brodadas, pintadas y de paper, destinadas al praní objecte.

PREUS REDUHTS

NOTA.—Se dibuixan cintas pera brodar inscripcions.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin.
Los Motors de corrent continu a la vegada que extraordinarias condicions d' economia en lo cost de compra y consunt, reuneixen las de marxa silenciosa, gran limpiesa, espay reduhit y facilissim maneg, ventajlas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian a voluntat, las velocitats mínima a máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sían necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Licor de fibrina y carn líquida RICHARD

Lo millor tónich-reconstituyent conegut, indicadíssim contra l' raquitisme, escrófula, tuberculosis, convalecencias y en totas las malalties caracterizadas per lo sello de la debilitat y que requereixen un bon aliment sens embargar l' estómach. Se ven en totes las farmacias.

Secció doctrinal

Persecucions

Es necessari repicar a mal temps. Las senyals son dolentas y convé que estém preparats. Devant l' actitud resolta de Catalunya emprent a formess y coratge la pujada que te de portarla als cims de llibertat y autonomia que forma la nostre terra de promissió, los pulitchs de Madrid s, han estremit y han comprés que era hora de deturarla priventli l' pas.
Mentres aquí s' enava elaborant ab tota la serietat y trascendencia que necessita la sólida construcció dels nostres ideals polítichs, la conspiració del silenci era la táctica seguida pel centre, y conjurats en son despreci, may mentavan al catalanisme sino en lo tó del peculiar xiste castellá.

Avuy la idea ha pres cos y l' esperit s' ha encarnat en la forma; lo que avans eran vagas aspiracions, avuy es un sistema lògich fundat en la tradició y apoyat per las corrents modernas, que reclama una aplicació práctica. Aquest desitj que as va exten-n d' una Diputació única, es lo primer símntoma de la conciencia de la integritat de Catalunya que s' redressa contra la divisió artificial de las provincias. Y la cridoria general demanant lo concert económic no es més que un resultat del interior: es la primera tentativa de llibertat, provinent del desvetllament de l' ànime nacional catalana.

Per aixó Madrid, que era impotent per la llyta en lu terreno de las ideas, que del seu assecat planter intelectual no podia treure arguments ab lo combatre y destruhir la boya autonomista, avuy que la veu condensarse en resultats prácticichs, se prepara a com-

bàtrala en la única forma per ell susceptible, en llyta material.

¡Quina llástima! Si l' centre, en comptes del aniquilament cerebral que pateix, posseís un sistema complet, encare que oposat al nostre, y vulgés llytar noblement, idea contra idea, oposant doctrina a doctrina, d' aquest combat, a la curta o a la llarga, n' deixarian resultats molt beneficiosos tant pera ells com pera nosaltres. Pero la característica de Madrid es la ignorancia. Per aquest motiu la hermosa y pacífica batalla de las nacionalitats contra ls grans Estats uniformadors que s' debat en la majoria dels parlaments d' Europa, no es possible en las Cortes espanyolas, y per aquest mateix motiu, a falta de cervell ab que combatre las ideas, atacará als homes y als partits.

La primera providencia ha sigut la persecució contra ls que anunciavan las nostres doctrinas. En la admóste a semítica de la Espanya central no s' comprén la tolerancia, y fins los periódichs més liberals han reclamat contra la simple exposició d' ideas y han demanat midas energías per la nostra propaganda. La sang los treball y, variable cas d' atavisme, desotja l' home modern resurre.

Además d' que aquest procediment directe y contundent, nosaltres creyem veure los maneigs del centre te la amenssa de una campanya indirecta que portent la divisió, tracti de disoldre l' moviment autonomista. Acostumats a la llyta de partits, saben moure en benefici propi las passions dels uns contra del altre y, aprofitent cuense vol male inteligencia, senyalen aparents contradiccions que sembran la discordia.

Tenim entés que ls agents catalans del govern central, com son cacichs, diputats provincials, etcétera, tractan de moure las altras tres provincias contra la de Barcelona, supesant una absorció d' aquellas ab lo projectat de la Diputació única. La jugada esta ben donada, afalaga la vanitat y es d' aquellas seguras per portar la divisió.

Nosaltres, que no sabem en quina forma ni per qui seran implantats aquestos nous projectes, no tenim gaires esperansas respecte a las consecuencias profitosas que han de reportar a Catalunya, y si no fos perque admetem lo desitj d' unificació, com lo primer símntoma de la convicció de la seva integritat nacional, no protestariam dels innobles maneigs de la política castellana. Pero lo d' avuy nos dons esperansas pel demá, y per aixó hem de dir de nou lo que se ha repetit tantas vegadas. No, l' catalanisme no vol un cambi accidental d' homes y partits que transportés lo centre d' un lloch a un altre; es una revolució radical lo que desitje, un cambi complet de principis y de sistema polítich que exclueixi per naturalesa tota tentativa d' absorció. Es tant impossible, ab l' esperit del catalanisme, tractar de centralisar Catalunya, com ho es avuy pels castellans entendre y practicar la autonomia.

Además d' aquesta tentativa de disolució, los periódichs de Madrid comensan a manejar l' arma que constitueix la base d' estrategia castellana, que es la de fomentar la intolerancia religiosa. Avuy nos tractan de blanchs dihentnos aliats dels reaccionaris; demá ns inculparán de rojos, desenterrant odis apagats y aixecant al sectari religió enfront al sectari liberal. Es cuestió del més pur patriotisme vigilar sobre aquest punt y procurar treurens tot lo que ns quedés d' intolerancia semítica que ns han comunicat desde allí dins y que tanta sanch ha costat inútilment a nostra Patria.

Aquestos son los mals que ns amenssan: lo primer, directe, d' atacar per la repressió nostra propaganda, no podrá res contra la fé d' illuminats que omple als catalanistas; lo segon, la persecució indirecta y dissolvent pera dividirs, es d' efectes perniciosos y retrassaria indubtablement lo triomf de nostres doc-

trinas. Cal purificarlos, que las embestidas serán fortes y 'l geni castellà's presta per aquesta acció negativa. Recordis las célebres campanyas d' en Cánovas, dividint a tots los partits espanyols y quedant amo y senyor del cementiri de la política centralista.

Lo Catalanisme no es, com ells, un partit dirigit per un home y destinat a un fi material: es una idea d' origen superior que no pot morir com s' enfonzan las cosas humanas. Trigarà més ó menos a esclatar, pero una idea aixís tart ó d' hora floreix. Es més; nosaltres creyém que un combat com lo que s' anuncia ha de purificarla de la mateixa manera: que l' aygua de la pluja que desapareix xuclada per la terra, surt més avall neta y potable en las deus de las fonts.

JOSEPH PUJOL.

Las promesas d' en Silvela

Aquets dias que tant se parla dels compromisos que té 'l Govern contra Catalunya sobre la concessió del concert económic, creyém oportú explicar detalladament las gestions de la Comissió, que la Diputació de Barcelona envia a Madrid pera gestionar lo concert.

En Villaverde's va mostrar tot seguit inflexible en no voler sentir parlar de concert económic. En Silvela mostrava temperaments de conciliació. En vista d' aixó, la Comissió se va dirigir als diputats y senadors per la provincia de Barcelona, y molt especialment a n' en Planas y Casals y a n' en Comas y Masferrer, ex-president de la Diputació de Barcelona. Aquets visitaran inútilment a n' en Silvela y a n' en Villaverde. En vista de que res de pesitiu s' obtenia havent decidit la Comissió son retorn a Barcelona, deixant la gestió del concert en mans dels representants de la provincia, passá aquella a despedirse de la Reina, S. M. los hi preguntá si marxavan satisfets y 'l president de la Diputació hagué de manifestarli que ab molt sentiment tenia que dirli que no, tota vegada que 'l Govern negava la seva ajuda en l' assumpte del concert económic que consideravan favorable, igualment al Estat y a la provincia. Que aquest projecte iniciat pel Foment de la Producció Nacional y acceptat en principi per la Diputació havia obtingut un dictamen favorable de tots los municipis de provincia y de totas las principals corporacions y centres económichs y científichs, essent dolorós haver de tornar a Barcelona ab una negativa del Govern a un desitj tan unaniment expressat per tota una provincia. La Reina preguntá als representants de la Diputació de Barcelona quan se n' anavan y haventli contestat aquets que dins de dos dias se despediren de S. M. Avans de marxar la Comissió catalana, fou cridada pel president del Consell, qui exposá als catalans lo desitj manifestat per la Reina de que se 'ls atengués en vista del qual los prometia que: **Ja fos per esmena introduhida en los Pressupostos, ó per proposició d' Cortes la competent autorisació pera poder concertar ab la Diputació de Barcelona.**

Pot donarse una afirmació més explicita a favor del concert?

(De La Veu de Catalunya).

Espurna

Déyam ahir en un sullet de Crónica que avuy parlaríam d' una manera més extensa de la supressió del servey telegráfic permanent en nostra ciutat.

Y era natural que aixís ho diguessim, porque, ni que sápiguem que de las nostras queixas y de las nostras protestas lo Govern n' ha de fer lo mateix cas que si sentigués plourer, no obstant, cal que se'n protesti.

Es veritat que la supressió obeheix a un plan de economías de reformas profitosas pera 'l país, y per lo tant, los súbdits del Estat espanyol, no tenen rahó en posar entrebanchs als que's desvetllan pera 'l nostre benestar.

Peró, aixís y tot, com aquestas economías no resultarán per cap banda, ab la reforma aquesta no s' ha fet altra cosa que perjudicar los interessos comercials de poblacions com la nostra que están relacionadas ab tot lo mon.

Sentim donchs que las gestions fetas per l' alcalde D. Pau Font de Rubinat en lo sentit de que nostra ciutat fós una de las poblacions en las que hi queda permanent dit servey telegráfic no s' hagin vist coronadas per l' éxit, apesar d' haverlas emprés en temps oportú, per més que ns hauríam d' alegrar ja que 'l Govern en tot y treurer de nostra població molts senalladas de diners, no més se recorda d' ella pera privarli las pocas comoditats que li oferi quant en lo concert dels pobles del Estat espanyol Reus encare era alguna cosa y en sos fills hi havia prou energia, prou amor patri y prou unió pera imposarse a tota vexació y pera vetllar pels seus interessos. Fhá bé donchs en tractarnos com nos tracta y sería inútil entaular ab ell batalla, no tenint com no tenim, ni en lo Parlament ni en lo Senat, personas que sápigam y compreguin la nostra manera de sentir.

Los sagells catalanistas

Ahir reberem una bona cantitat de sagells catalanistas, segona edició, los quals los tenim a la disposició de tots nostres amichs y demás personas que sentint amor pera la nostra Patria catalana, se vul-

guin procurar d' aquets sagells tan més simpátichs, porque demunt d' ells hi pesa la injusticia d' una arbitraria disposició que va tenir a be dictar aquesta gent que 'ns desgoverna y 'ns empobreix.

Nostra benvinguda

Avuy comensan las festas y avuy segurament comensarán també a afluir a nos ra ciutat los forasters que desitgin disfrutar de las diversions que aquí tindrán lloch.

Nosaltres donchs, identificats en los sentiments de nostra hospitalitaria ciutat é interpretant los desitjos dels seus fills, ens apressurém a ser los primers en donar la més coral benvinguda a nostres hostes y en desitjarlos hi que la seva estada en nostra ciutat los hi siga ben grata y los hi proporcioném aquellas alegrias del cor que hi venen a cercar, pera que al retornar a las sevas respectivas poblacions puguin dir en veu ben alta que la fama merecida de que gosem, encare tenim a orgull mantenirla com en las épocas d' esplendor y de riqueza pera Reus.

Nostras firas y festas

Pera comoditat de nostres lectors avuy y en los dias successius publicarem lo programa de las festas del dia.

Heus aquí las d' avuy traduht del programa oficial:

A las 12 (del mitj dia) repich general de campanas, disparo de la tradicional Saiva de morterets en la Plassa de la Constitució ab lo qual s' anunciará al vèhinat lo comensament dels festeigs.

A las 3 de la tarde sortida de Gegants de la ciutat, que acompanyats de Nanos, de las Dansas y balls del país, timbals y dulzaynas recorrerán los principals carrers de la població, visitant las Casas Consistorials y 'l domicili de las autoritats civils y militars.

A las sis de la tarde s' efectuarán alegres pasacalles en que pendrán part las bandas de música de la població, Gegants, Nanos y Dansas del país, finalisant a la Plassa de la Constitució en ahoat tindrà lloch lo disparo d' altra tronada y gran número de cohets y fochs d' artificio, iluminantse la plassa ab profusió de fochs de bengala.

A las 9 de la nit exposició pública y gratuita en la Rambla Alta de Miró d' un grandios «Cinematograf» que projectará durant duas horas 50 cuadros diferents de viatjes y vistas de tot arreu del mon. Dit espectacle, per lo nou y original, atraura sens dubte gran concurrencia de forasters.

Al mateix temps se celebrarán escullidas y variadas funciones en l' elegant Colissen de la Plassa de Prim.

Expléndidas iluminacions en los edificios públichs y molts de repíatats.

CRONICA

Observacions Meteorológicas

del dia 20 d' Octubre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneróide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	757	93		3.5		
3 t.	760	92			Núvol.	

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Minim.	Ter. tip.	direcc.	classe	can.
9 m.	Sol. 21	13	15	E.	Cun Nin	0.6
3 t.	Sombra 18		16	E.		0.7

Sessió del Ajuntament

Se celebrá ahir la de segona convocatoria corresponent a la present setmana baix la presidencia del Alcalde senyor Font y ab asistencia dels regidors senyors Muñoz, Manyer, Quer, Jordana, Pallejá, Navás (E), Alimbau, Romero, Guasch, Navás (J), Vergés, Serra, Aiguadé, Oliva, Briansó, Vallvé y Güell.

Quedá aprobada l' acta de la sessió anterior.

Se llegí una comunicació invitant al Ajuntament pera assistir a la funció relligiosa que se celebrará diumenge a la Ermita de Misericordia.

S' aprobaren varis comptes de particulars.

S' acordá a proposta del senyor Vergés, treurer copia del testament d' una senyora que legá certa cantitat a nostra Casa de Caritat.

Y no haventhi més assumptos de que tractar s' aixecá la sessió.

Ahir en la sala de la casa de Santa Llucia tingué lloch a las nou del vespre la anunciada reunió de propietaris y pagesos, al objecte de que la Comissió executiva nombrada per aquestos, pera gestionar prop del Ajuntament que 'ls rellevés del pago del reparto de guarda-termes.

Oberta la sessió pel president senyor Oller y concedida la paraula a nostre estimat amich y company de catalanisme, don Ramon Vidiella y Balart, aquest, en la nostra llengua, com es natural, imposá a la reunió de las gestions fetas per la Comissió, dihent que 'l plet sembla guanyat y que no 's pagaría 'l reparto, no

atreventse a fer la afirmació, per lo que pogués succehir.

Exoitá l' unió entre tots porque aquesta es la que, a més de la rahó que tenian, la que ha fet decantar la balansa.

Y s' acordá que se 'ls cridaría a una nova reunió, tan aviat se sápigam la resolució definitiva que recaigui al recurs d' alsada presentat al Ajuntament.

Los comers de teixits, paqueteria, merceria y sastreteria d' aquesta ciutat, han decidit ab molt bon acort tancar sos puestos demá a la uná de tarde, pera que la dependencia pugui participar algo dels festeigs d' aquestos dias.

Aixó contribuirá al major lluhiment de las festas, donchs la animació en nostres carrers será doblement extraordinaria.

Per més que 'l bon criteri de la Comissió organísadora ja hi haurá donat, com hem sentit molts queixas dels vehins del Arrabal baix de Jesús pera 'l cas de que las barracas de la fira no tinguessin mes que una visita, la que mira a las fatxades de las casas de la banda respectiva del Arrabal, nos permetém cridar l' atenció de la mentada Comissió pera que tingui present la queixa que deixém consignada y procuri que las barracas ó punts de venda tinguin dos caras.

La comissió nombrada en la reunió de repatriats que tingué lloch lo diumenge últim al Café del Estivill, convoca a una nova reunió pera 'l vinent dillans dia 23 en lo mateix local, a las tres de la tarde.

En dita reunió quedan invitats tots quants repatriats dels pobles vehins desitjin assistirhi.

Ahir se recaudaren per concepte de Consums pesetas 1383.48.

En los salons del «Círcol Artístich Catalá» se celebrará en la nit d' avuy una vetllada científica-recreativa a càrrech de Carleodopol y sa senyora, la qual segurament cridará la atenció, com la ha cridat de tots quants públichs ha tingut ocasió d' apreciarla.

Los vehins del carrer primer del Roser repartiran demá entre las familias pobres del mateix, en celebració de las firas y festas, bonos consistentes en pa, carn y arrós.

Es una bona idea digna d' esser imitada per tots los carrers, donchs no tot s' ha de deixar a la iniciativa de las corporacions oficials, sino que cal també revelar las individuals.

Los premis que en las carreras de velocípedos s' adjudicarán, perteneixen a las entitats següents: S. A. R. la Sereníssima Infanta Isabel; l' Excm. é Ilm. Sr. Arquebisbe de la Dióccesis Dr. D. Tomás Costa Fornaguera; lo M. I. Sr. Governador Civil don Manuel Luengo Prieto; lo M. I. Sr. Alcalde Constitucional D. Pau Font de Rubinat; los Senadors del Regne Excms. Srs. Marqués de Vistabella y Marqués de Marianao; los senyors Diputats a Cortes D. Joan Cañellas Tomás, D. Ramon de Morenes y García de Alesson y D. Vicens Lopez Paigcerver; D. Joan Boqué Reverter, y del Mestre de Gimnasia del mateix D. Antoni Ferrer Cort.

En la botiga d' ebanistería de D. Enrich Oliva, situada en lo carrer de Llovera, ha quedat exposat lo premi que per las carreras de velocípedos que han de tenir lloch demá diumenge, ha ofert l' Excm. Senyor Marqués de Vistabella, Senador del Regne.

Consisteix dit premi en un monumental jerro de fayence ab una figura alegórica, que es sostingut per un artístich pedestal de noguer simulant una columna estriada y dibuixos daurats, tot d' un magnífich efecte.

Per la junta del «Círculo Republicano Histórico» hem sigut atentament invitats per la funció teatral que ha de tenir lloch en dita societat a las nou del vespre de demá, representantse lo magnífich drama catalá «Las joyas de la Roser», obra del malhaurat dramaturg En Frederich Soler (Pitarra).

Com es d' esperar dit colissen se veurá concorregut per la distingida concurrencia que ordinariament va allí a disfrutar de la festa, en la que s' hi acostuma a passar alegrement lo temps.

Atenent al envit procurarem assistir a la referida representació.

Nostre apreciable amich distingit cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias D. Joseph Pujol, ha tingut la felis idea de repartir uns elegants programmas de las festas, en los que 's publica lo text oficial dels festeigs que han de celebrarse.

En lo dorso del programa s' anuncia lo ja antich

establiment d'Ortopedia y Cirurgia, que'l senyor Pujol te instalat ab lo titol de «La Cruz Roja», en la céntrica plassa de Prim.

Ab aquest número se reparteix lo programa a nostres lectors.

La Junta del «Club Velocipedista» d'acort ab la Comissió de festes de nostre Ajuntament te acordat otorgar los regalos oferts per S. A. R. la Infanta Isabel, Excm. Marqués de Vistabella y D. Joan Boqué President del «Club Velocipedista» d'aquesta ciutat respectivament per los tres premis que s'concediran als tres ciclistas que a judici del Jurat presentin las máquinas més ben adornadas en lo concurs que tindrà lloch dilluns a la tarde. Dits objectes oridan l'atenció per son gust artístich y per son crescut valor.

A las carreras que se celebrarán demá en nostre velódromo hi pendrán part los millos carreristas d'Espanya.

Ahir ja casi no quedavé cap palco pera vendre.

Ahir torná a encarregarse de la Alcaldía, l'alcalde en propietat D. Pau Font de Rubinat.

Continúan ab molta activitat los últimos ensayos de la ópera espanyola «Marina» que la secció lírica del «Círcol Artístich Catalá» posará en escena demá a la nit.

Al objecte de que 'ls socis que desitgin assistir a sa representació puguin presenciar també lo disparo de fochs artificials, la representació no s'comensará fins que s'acabi aquest.

Nostres apreciables lectors llegirán en la present edició un anunci de la ben reputada firma dels senyors **Valentín & Cia.**, Banquers y Expendiduría general de lotería a *Hamburgo*, tocant a la lotería de *Hamburgo* y no dubtém que 'ls interessará molt, ja que s'ofereix per pochos gastos alcansar en un cas felis una fortuna ben important. Aquesta casa envía també gratis y franch lo prospecte oficial a qui 'l demani.

Bonos als pobres

Establiments ahont serán entregadas las cantidades en especie compresas en los Bonos que ha repartit la Comissió de festeigs:

Arrós.—Josepha Domenech, Arrabal S. Pere 7; Antonia Canyellas, Pescatería; Joseph Marca, Major; Vda. de Francisco Garcia, Castelar.

Pà.—Trifón Bas, Colón; Ferrán Ardévol, Hospital 24; Miquel Masip, Hospital 35; Antoni Vives Homs, Castell; Vda. de Bartomeu Carnicó, Vallroquetas 1; Manel Moragas, S. Llorens.

Carn.—Josepha Vendrell Padrol, Farnisca Zamora, Teresa Cochs y Josepha Quintana.

La carn ha de recullirse en las Carnicerías lo dia 21 de 4 a 7 de la tarde. Lo pá tot lo matí del diumenge 22. L'arrós durant tots los dias de las festes.

Cronica barcelonina

A no haver sigut la conducta prudent dels Gremis, mantenint-se en resistencia passiva, la darrera gatzara dels estudiants podia ben promoure una alteració seriosa en l'ordre public. Per tant, aqueixes indignació expansiva, no trobant emulació immediata, ha quedat isolada en el sol esvalot de la Plaça de l'Universitat. D'ençá de molt temps, les aspiracions del catalanisme anaven penetrant en el cervell de la joventut de Barcelona, i ara de poc, am motiu d'alguns incidents política, l'idea d'una reivindicació de la personalitat catalana s'ha anat fent obsessiva entre molts elements ilustrats, que abans eren diferents o adversaris. Bo és que aqueixa fé s'apoderi dels eaperits joves, els quals la tradueixen de moment en sentimentalisme patriotic, perque en ells les conviccions s'arrelen d'una manera indestructible. Despres vé la maduresa individual, i am la reflexió ho justifiquen i ho exalten. La llastima és que, per la falta general aquí del sentiment d'una redempció elevada, alló no s'comprenguin am la consciencia d'una realització definida ni amb ideals dignes de l'esperit modern dels pobles avançats d'Europa. Aixó fa que molts ho resolguin en un odi feresteo de races; puix les manifestacions darreres contra 'ls castellans no signifiquen altre cosa que una disposició de virulencia, si eliminém l'acte brutal de la policia.

Lo més sorprenent de lo que ha vingut succint a Barcelona és la continuació dels regiders en llor carreo municipal. La despreocupació d'aqueixos individus no te limit social. Am tot i tenir contraria l'opinió de tots els ciutadans, ells segueixen maneflejant en els negocis de l'Ajuntament. Ben mirat, fins sembla que no s'oposin al nou Arcalde en les seves gestions; acatant així l'entronisació del *caciquisme*, tant pernicios para la lleialtat política com pera 'l bé dels governats. Mentres no s'poguem deseixir completament d'aqueixa ignominiosa plaga, serà inutil intentar una descentralisació efectiva, sino autonomia integral de Catalunya. Els nostres interessos estarán sempre a mercés de tres o quatre aventurers politics. Ja veiem que am tot i haver-se iniciat un plebiscit reclamant la dimissió den

Milá i dels seus conxorxes, tothom fa 'l sord en el Concell Municipal de Barcelona. Esperem que 'l plebiscit tingui un exit complet en el seu objecte En comptes de mimvar, la campanya dels periodios augmenta cada dia, deixant translluir energicament l'ig-nidnació dels ciutadans. En Milá i Pi's val de totes les trabetes pera dirigir la marxa dels assumptes, en lo referent als Gremis i al carril de França, a la mida del seu gust. Aixó constitueix una vergonya per una ciutat moderna com la nostra.

En Silvela se 'ns ha mostrat com un politic molt enginyós, am la resposta telegrafica que va fer a la comunicació de l'acord pel «Foment». Pera treure's el mort de sobre, en Silvela ha transferit la resolució d'aquell assumpte a les deliberacions de la vinent Cambra de Diputats: manera de que no s'concedeixi res. Amb aixó ell ha fet emmudir als periodios madrilenys, i s'ha tret, per ara, un conflicte del damunt. Además, la Cambra dels Diputats, operant d'instrument involuntari d'ell, li proporcionarà 'l gust immens de la caiguda den Duran i Bas; aixó el solificará en el poder pera un quan de temps més encara.

Passant a una qüestió menys fastigosa que aquesta, parlaré de literatura. Aquesta setmana ha sortit en les llibrerías un nou recull de versos de l'Eveli Doria, amb el titol «De sol a sol». Si he aquesta obra (que exhibeix una portada de mal gust) es presenta am forma més correcte que la de molts versaires, no fa avençar gens l'esperit de les lletres catalanes. La poesia hi és del tot absent; i la lectura del llibre—que no emociona gens—causa una impressió de sequedat. L'autor hi imita *eternament* an en Planas i Font, am tot i que temps endarrera s'va mofar d'ell i d'algun altre decadentista en el seu «Tasta-olletes», obra pueril i insípida.

A pesar de no haber sigut rebuda gaire favorablement pel public de «Romea», en contraposició a lo que afirman els diaris, el dilluns passat va estrenar en aquell teatre el quadret de costums «A cal notari, o uns capítols matrimoniales», den Ramon Ramon Vidales, que resulta ben teixit, ofereix un comic ben triat i es més digne de figurar en els cartells, pera sana recreació del public, que 'ls despropósitos dels bastaixos literaris que allí imperen.

En el «Teatre Principal», la companyia que dirigeix el primer actor D. Manel Salvat, (un dels pocs que s'preocupan aquí de donar bon conjunt a la representació de les obres) va posar ahir en escena 'l quadro dramatic «Lladres!», de l'ignasi Iglesias, tant justament ponderat en la ressenya critica que, al estrenar-se a Sitges, sen va fer en les mateixes columnes de Lo SOMATENT. En l'interpretació, s'va distingir singularment el nou actor Sr. Vinyes, el qual va donar molt vigor humá i artístich an el pers.natje, deixant transparent amb una emoció intensa, sincera i natural els diversos estats psicologics que l'impensada possessió del diner genera en el protagonista. En Vinyes, va comunicar *bellesa* teatral an els espectadors, tot i fentlos sentir, sense exageració, sense caricaturisació, el drama humá que palpita fonament i senzillissim en l'encertada obra «Lladres!» Pera concretar l'impressionisme obtingut, direm qu' en Vinyes ens va produir la visió estetica de la real vivent. En el final, ell va realisar un prodigi de correcció i d'expressió dramatiques. L'obra i l'actor varen tenir, indiscutiblement, un exit excepcional; i el mereixien.

En la comedia «Sureda y C.», den Baró, ens varem fixar—per primera vegada—en un actor sense anomenada artistica. Me refereixo an en Montero. Encara que no declama bé la llengua catalana (com tots els actors catalans), aquest senyor es un comic per essencia interna, que representa amb espontaneitat humorística, tot i oferint de vegades una plastic que té molta analogia amb el classicisme molieresco, propi del grons actors comics. Si en Montero estudiés i es vetllés—tranquiut-se espiritualmente del medi pernicios dels comics d'estar per casa—podria interpretar art veritable i crearse una personalitat definida.

EL COMTE L'ARNAU.

Barcelona, 19 Octubre, 1899.

Secció oficial

Registre civil

del dia 19 d'Octubre de 1899

Naixements

Manel Vaqué Ferraté, de Joan y Maria.—Maria Castell Delcós, de Paulo y Josepha.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Joan Baptista Vidal Boronat, 84 anys, Aguilas, 1.—Antoni Freixa Luis, 75 anys, Batán, 19.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Hilarió.

CULTS RELIGIOSOS

Santuari de Nostra Senyora de Misericordia

Demá a las deu del matí se celebrará un solempne Ofici a tota orquesta, cantantse la missa que 'l senyor Planás dedica a la Administració del Santuari. Acabará ab besamans a la Santíssima Verge.

Parroquia de Sant Francesc

Demá a dos quarts de vuyt del matí tindrà lloch la comunió general en Nostra Senyora dels Dolors, y a las cinch de la tarde la funció mensual ab exposició de S. D. M. y 'l Rosari d'Octubre.

Sant de demá.—Santa Maria Salomé.

Secció comercial

J. Marsans Rof

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	65'12	Aduanas	96'62
Exterior		Norts	50'10
Amortisable		Fransas	46'50
Cubas 1896	72'87	Orenses	12'80
Cubas 1890	61'12	Obs. 6 0/0 Fransa	87'87
Filipinas	79'	Id. 6 0/0	44'75
Exterior París	61'90	Id. 3 0/0	
		GIROS	
París	26'50	Londres	31'95

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir:

Interior	65'12	Cubas del 86	72'81
Orenses	12'80	Cubas del 90	61'12
S. Juan		Aduanas	96'50
Norts	50'05	Ob. 5 0/0 Almansa	89'87
Fransas	46'50	Id. 3 0/0 Fransa	44'93
Filipinas	78'87		
		PARIS	
Exterior	62'	Norts	
		GIROS	
París	26'25	Londres	31'95

Anuncis particulars

PERA 'LS MORTS

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artificials, ramés, pensaments y demés adornos pera nitxos, panteons y sepulturas y recomposició dels propis objectes que s'troban fets malber.

Ripoll germanas

CARRER LLOVERA 29

També trobarán en aquesta casa gran varietat de plantas y altres adornos pera saló.

CLASSES DE MÚSICA

TEORIA Y PRACTICA MODERNA

DE

SOLFEG, PIANO Y CANT

A DOMICILI Y EN SA CASA PER LO PROFESSOR

DON ESTANISLAO MATEU

Arrabal Santa Anna, 64, Entressol.

Curs especial pera senyoretas

Diversions públicas

Teatro Fortuny

GRAN COMPANYIA CÒMICH-DRAMÁTICA

dirigida pel primer actor

DON MIQUEL CEPILLO

Funció pera avuy.—3.ª d'abono.—Se posará en cene lo drama en tres actes titulat «La Pasionaria» y la comedia en un acte denominada «El sueño dorado».

Entrada a localitat 3 rals.—Id. paraís 2.

A tres quarts de nou.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas a la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas com ulcerosas y granulosas; tos faríngea, ronquera, afonia y en general en las inflamaciones de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmaclas y principals droguerías.

Invitación para participar á la próxima GRAN LOTERÍA DE DINERO.

500,000

La Lotería de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la Hacienda pública del Estado, contiene billetes 118.000 de los cuales 59.180 deben obtener premios con toda seguridad.

MARCOS 11,764.525
ó sean aproximadamente

PESETAS 750.000

PESETAS 18,000.000

como premio mayor pueden ganarse en caso más feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo

La instalación favorable de esta Lotería está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 59.180 premios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

ESPECIALMENTE:

1	Premio á M	300000
1	Premio á M	200000
1	Premio á M	100000
2	Premios á M	75000
1	Premio á M	70000
1	Premio á M	65000
1	Premio á M	60000
1	Premio á M	55000
2	Premios á M	50000
1	Premio á M	40000
1	Premio á M	30000
2	Premios á M	20000
26	Premios á M	10000
56	Premios á M	5000
106	Premios á M	3000
206	Premios á M	2000
812	Premios á M	1000
1518	Premios á M	400
36952	Premios á M	155
19490	Premios á M	300, 200,
134, 104, 100, 73, 45, 21		

El premio mayor de la primera clase es de marcos 50.000, de la segunda 55.000 asciende en la tercera á 60.000, en la cuarta á 65.000, en la quinta á 70.000 en la sexta á 75.000 y en la séptima clase podría en caso más feliz eventualmente importár 500.000, especialmente 300.000, 200.000 marcos etc.

La casa infrascripta invita por la presente á interesarse en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envían sus pedidos se servirán añadir á la vez los respectivos importes en billetes de Banco, libranzas de Giro Mutuo, estendidas á nuestra orden, giradas sobre Barcelona ó Madrid, letras de cambio fácil á cobrar, ó en sellos de correo.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 BILLETE ORIGINAL ENTERO. PESETAS 9.—

1 BILLETE ORIGINAL MEDIO. PESETAS 4'50

El precio de los billetes de las clases siguientes, como también la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como también el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía a todo interesado la lista oficial de los números agraciados, prevista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica según las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría á los interesados, los billetes podrán devolverse pero siempre antes del sorteo y el importe remitido será restituido. Los pedidos deben remitirse directamente lo más pronto posible pero siempre antes del

10 de Noviembre de 1899
Valentin y Comp.

Expendiduría general de loterías
HAMBURGO
ALEMANIA.

Para orientarse se envía gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
4'49 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.	
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe	7'01 m.	
8'44 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.	
1'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.	
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.	

De Reus á Mora

SORTIDA		ARRIBADA	
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m.	
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.	
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	6'29 t.	
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.	
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe	10'31 n.	

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA	
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m.	Línea Vilanova
4'43 m.	" " " " " " " "	9'44 m.	" Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe	9'21 m.	
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.	
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'08 t.	
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2)	10'13 n.	

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m.	Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.	
11'45 m.	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.	
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.	
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe	9'45 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

- (1) Trásbort á Sant Vicens.
- (2) Idem á Roda y Sant Vicens.
- (3) Idem á Sant Vicens y Roda.

OBRA NOVA

Fills ilustres de Reus

DE Francisco Gras y Elias

3 pesetas exemplar.—Se ven en aquesta impremta.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interès actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en ell á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebra en Sant Sadurní de Noya, s'hi troben explicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuidados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cap americá, entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda; y alseda dels cepes y manera de cuidarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc.; seguit d'altres no menys importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d'obtenir bons vins negres, blancs y rosats, y cuidados de que deuen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtenir lo millor rendiment possible del vi, pera que pugá compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volum en octau de més de 100 paginas en bon paper y clara impremta, enquadrnat á la holandesa y s ven en aquesta impremta, al preu de UNA PESSETA.

Ferrocarril economic de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde '12 d' Octubre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 9'00 matí, 2'32, 5'43 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'49 matí, tarde 5'10 y 7'25 nit.

Tranvia á vapor.—Sortidas de la estació: 11'20 y 7'50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8'45 matí y 2'15 t.
Reus 26 de Septiembre 1899.

Publicacions regionalistas que reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenal de Catalunya, «L' Art del Pagés», quinzinari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Lleuant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olot», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadé.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Euskalduna», «Euskazale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

ALTAS

BAIXAS

perá la contribució

Se'n venen en la impremta d'aquest diari.